

Veiligheid Management Systeem (VMS)

Vereniging   Gliding Adventures Europe

Versiedatum   10-05-2017

Inhoud

Lijst met afkortingen.....	2
Revisielijst.....	3
Veiligheidsbeleid.....	5
Veiligheidsdoelstellingen.....	7
Organisatie.....	8
VMS-vergaderingen	9
Inbreng.....	9
Terugkoppeling	10
Promotie veiligheidscultuur	10
Lijst met definities	11

Lijst met afkortingen

GAE	Gliding Adventures Europe
AM	Accountable Manager (de voorzitter van de vereniging)
CM	Compliance Manager (Ned.: Toezichthouder)
VM	Veiligheids Manager (Eng.: SM = Safety Manager)
VMT	Veiligheids Management Team (Eng.: SMT = Safety Management Team)
VMS	Veiligheids Management Systeem (Eng.: SMS = Safety Management Systeem)

Revisielijst

Versie	Effectieve datum	Veranderingen
1.0	01-02-2017	Startversie
1.1	10-05-2017	Spelling/opmaak

Inleiding

Elke zweefvliegclub moet een veiligheidsmanagementsysteem(VMS) hebben. Dat lijkt iets nieuws, maar eigenlijk doen we al heel lang aan veiligheidsmanagement. Zo lang het zweefvliegen bestaat zijn we bezig om van gemaakte fouten te leren en proberen we om ongevallen te voorkomen.

Veiligheid Management Systeem

Dit handboek beschrijft het VMS van GAE. Wat bedoelen we met een veiligheid management systeem? Volgens de definitie is dat: *'Een systematische, preventieve, proactieve en reactieve aanpak van het managen van de veiligheid, inclusief de daarvoor noodzakelijke organisatiestructuren, verantwoordelijkheden, procedures en beleid'*. We deden altijd al aan veiligheidsbevordering, maar voortaan gaan we met een VMS op een planmatige en systematische manier aantoonbaar de veiligheid van het hele vliegbedrijf verbeteren.

EASA Op 8 april 2018 moeten de zweefvliegclubs in de EU voldoen aan de EASA-regelgeving. De zweefvliegclubs worden dan een DTO (Declared Training Organisation), een zweefvliegschool. Elke DTO moet een VMS hebben. Het hebben hiervan is m.i.v. 2016 verplicht.

Het doel van het VMS is:

'het aantoonbaar en continu verbeteren van de veiligheid'

Zweefvliegen is een sport die veilig uitgevoerd kan worden. Wie zijn gezonde verstand gebruikt, zijn beperkingen kent en zich aan de regels houdt, die loopt een gering risico. Al vijftig jaar lang is in Nederland één op de 160.000 vluchten fataal. Bij de grote luchtvaart en in het verkeer is het aantal slachtoffers in diezelfde periode meer dan gehalveerd. Bij het zweefvliegen is die sterke daling niet te zien. Veiligere zweefvliegtuigen, aandacht voor menselijke prestaties & beperkingen, training van noodsituaties en een goed veiligheid management systeem moeten voor een daling van het aantal ongevallen zorgen.

Veiligheidsbeleid

Alle leden van de GAE dienen kennis te hebben genomen van dit beleidsdocument.

Gliding Adventures Europe streeft ernaar om haar luchtvaartactiviteiten zo veilig mogelijk te laten verlopen. Onze vereniging bewaakt:

- de luchtwaardigheid van vliegtuigen;
- competentie van de vliegers;
- alle veiligheidsaspecten die betrekking hebben op de vliegopleiding;
- de veiligheid van het materieel dat tijdens het vliegbedrijf gebruikt wordt;
- naleving van wet- en regelgeving en de eigen interne regels;
- competenties van functionarissen/leden die direct of indirect betrokken zijn bij het operationele vliegbedrijf.

De GAE streeft naar "zero incidents" en zal het volgende stimuleren:

- het vergroten van de kennis van een veilige vluchttuitvoering inclusief vluchtvoorbereiding bij onze leden.
- het vergroten van de kennis van een veilige uitvoering van het vliegbedrijf
- het inbedden van de veiligheidscultuur in de vereniging.

Om de veiligheidsaspecten te borgen beschikt de vereniging over een VMS. Het systeem is ontworpen om voortdurend op een gestructureerde manier verbeteringen op het gebied van veiligheid door te voeren. De vereniging heeft hiertoe een veiligheidsmanager aangesteld die het VMS implementeert en onderhoudt.

Naam Veiligheid Manager (VM) : Alex van Nieuwenhuijzen

De Veiligheid Manager wordt in onze vereniging ondersteund door een Veiligheid Management Team (VMT)

Naam lid SMT : Olivier Weisz
Naam lid SMT : Willem Bousema
Naam lid SMT : Alex v.d. Zouw

Een belangrijk onderdeel van een VMS is het promoten van een juiste veiligheidscultuur. Onze club streeft ernaar om deze cultuur te onderhouden, daar waar mogelijk te verbeteren en alle leden daarbij te betrekken. Veiligheidsbewustzijn wordt leden vanaf het eerste moment van hun lidmaatschap bijgebracht.

Het voorkomen van voorvallen en ongevallen (preventief, proactief, reactief)

Omdat het voorkomen van ongevallen centraal staat, is het primaire doel van het systeem om

preventief en proactief te functioneren. De deelname en inbreng van alle leden is daarbij van cruciaal belang. Alle inbreng wordt als vertrouwelijk beschouwd. Het VMS is uitdrukkelijk niet bedoeld om schuld aan individuen toe te wijzen.

In geval van voorvallen wordt een reactief proces gestart. Bij het onderzoeken van voorvallen staat het identificeren van de oorzaak van het voorval centraal en wederom niet de rol van het individu of de schuldvraag. Voorvallen zullen, indien gewenst, anoniem worden behandeld. Het melden van voorvallen is een voorwaarde en getuigt van goed vliegerschap.

Aan de hand van het onderzoek kunnen maatregelen worden genomen om de veiligheid te verbeteren en in geval van een reactief proces, om herhaling te voorkomen.

Alle leden van de vereniging worden regelmatig op de hoogte gesteld van de resultaten van onderzoek, de geïdentificeerde gevaren en de preventieve en corrigerende maatregelen die naar aanleiding hiervan genomen worden.

Een veilige omgeving creëer je samen!

Ik dank u voor uw medewerking,

Het bestuur,

In opdracht

Handtekening

Naam	Peter Pastoor
Functie	Voorzitter GAE (Accountable Manager)
Datum	10 mei 2017

Veiligheidsdoelstellingen

De vereniging formuleert de volgende veiligheidsdoelstelling(en):

- **Geen ongelukken**
- **Het vergroten van de kennis over veilige vluchtuitvoering bij onze leden**
- **Het vergroten van de kennis over een veilig vliegbedrijf**
- **Een omgeving bouwen waarbij veiligheid voorop staat en een tweede natuur is**

Het bestuur en vooral de leden van Gliding Adventures Europe streven ernaar om onze luchtvaartactiviteiten zo veilig mogelijk te laten verlopen. Dat wil zeggen dat wij, als gehele vereniging, vliegen met luchtwaardige zweefvliegtuigen, bestuurd door bekwame vliegers na een goede vluchtvoorbereiding. Verder zullen wij alle van toepassing zijnde regelgeving naleven en de risico's die inherent zijn aan vliegen zo veel mogelijk inperken.

Ter ondersteuning hiervan heeft GAE een VMS. Hiermee verbeteren wij ons, systematisch, voortdurend op het gebied van de veiligheid.

Het belangrijkste onderdeel van een VMS is de juiste veiligheidscultuur binnen de vereniging. Het creëren een cultuur waarbij het leren van voorvallen centraal staat en het eerlijk erkennen van fouten gezien wordt als een kans om te leren en als mogelijkheid om de veiligheid van onze luchtvaartactiviteiten te vergroten.

Bij het onderzoeken van voorvallen staat het achterhalen van de oorzaak centraal en niet het individu. Zo kunnen wij iets aan de oorzaak doen en de kans op herhaling verminderen.

Alleen als er sprake is van nalatig en/of roekeloos gedrag kunnen er disciplinaire maatregelen nodig zijn. De vereniging tolereert niet het moedwillig begaan van overtredingen tegen de (Nederlandse) wet- en regelgeving en tegen onze eigen regels.

Om te kunnen leren van voorvallen is het nodig dat de leden voorvallen aan ons rapporteren. Wij vragen dan ook om ieders uitdrukkelijke medewerking! Wij garanderen daarbij, indien gewenst, de anonimiteit van de melder.

De resultaten van onderzoeken naar voorvallen en mogelijke gevaren, plus de maatregelen naar aanleiding hiervan, publiceren wij op onze veiligheidsavonden, algemene ledenvergaderingen en op onze website.

Een veilige omgeving creëer je samen!

Organisatie

In de vereniging zijn de volgende personen bij het VMS betrokken.

1. De **Accountable Manager (voorzitter)** is eindverantwoordelijk voor de veiligheid. Zijn taken:

- het instellen van het VMS
- communicatie met de Veiligheid Manager en het Veiligheid Management Team;
- het communiceren van veiligheidsgerelateerde zaken binnen het bestuur en naar de leden.

2. De **Veiligheid Manager (veiligheidsmanager)** beschikt over grote kennis en ervaring op het gebied van vliegveiligheid. Hij is als zodanig benoemd door de algemene ledenvergadering en is de voorzitter van het VMT. Hij opereert volkomen onafhankelijk binnen de vereniging. Hij heeft naar het bestuur een adviserende taak.

Hij draagt zorg voor:

- het inrichten van het VMS;
- het aansturen van het VMS en de verschillende componenten;
- het uitvoeren van onderzoek al dan niet samen met betrokken disciplines;
- Het op basis van risico-identificatie samen met de betreffende disciplines opstellen van mitigerende maatregelen en het controleren van de daarbij afgesproken implementatie;
- het periodiek evalueren van de effectiviteit van genomen maatregelen en mogelijk bijstellen daarvan;
- het onderhouden van de VMS documentatie en archivering;
- de agenda en de notulen van de VMT vergadering;
- het geven van veiligheidsadviezen aan het bestuur;
- het promoten van een juiste veiligheidscultuur binnen de vereniging;
- de communicatie met de vereniging en de leden wat betreft veiligheidszaken;
- De communicatie met disciplines buiten de vereniging. (CIV/OVV/EASA)

3. Het **Veiligheid Management Team (VMT)** bestaat uit een aantal leden die beschikken over grote kennis en ervaring op het gebied van vliegveiligheid. De leden van het team worden benoemd door de algemene ledenvergadering en dienen het vertrouwen van de leden te hebben.

Tot de werkzaamheden behoren het:

- adviseren over VMS-beleid en doelen;
- samen met de VM bepalen van risico verlagende maatregelen;
- monitoren van de invoering van het VMS proces;
- reviewen van de veiligheidsmaatregelen en de uitkomsten van onderzoeken;
- met de Veiligheid Manager (VM) of namens hem laten uitvoeren van onderzoeken naar aanleiding van voorval-en/of gevaarmeldingen;
- het bijstaan van de VM in al de veiligheidstaken/activiteiten, zoals eerder genoemd

VMS-vergaderingen

De Veiligheid Manager heeft samen met het VMT periodiek overleg, waarin uitsluitend veiligheidsonderwerpen aan de orde komen. Het overleg is ten minste één maal per jaar en zoveel vaker als dat op basis van inbreng, meldingen en onderzoek gewenst is. De vergaderingen zijn besloten omdat de inbreng vertrouwelijk is.

Indien gewenst kan de Veiligheid Manager voor sommige agendapunten andere disciplines (instructeurs, technici, bestuur e.a.) uitnodigen, ten einde specifieke deskundigheid optimaal te gebruiken.

In het Veiligheidsoverleg worden ten minste de volgende onderwerpen besproken:

- de gemelde gevaren, de stand van het onderzoek daarnaar, de voorgestelde maatregelen en de implementatie daarvan (tijdslijn);
- de gemelde voorvallen, de stand van het voorvallenonderzoek, de voorgestelde maatregelen en de implementatie daarvan (tijdslijn);
- geconstateerde positieve en negatieve trends als gevolg van ingevoerde maatregelen;
- de resultaten van het risicomanagement en de op basis daarvan te stellen prioriteiten;
- communicatie met de leden;
- eventuele door het bestuur te nemen beslissingen op het gebied van Veiligheid.

De notulen van dit overleg bevatten geen verwijzingen naar personen die bij melding, voorvallen en/of gevaren waren betrokken. De notulen zijn gericht aan de deelnemers van het overleg en worden mede gezonden naar het bestuur, instructie en technici. De notulen worden in overeenstemming met de regelgeving minimaal 5 jaar bewaard.

Inbreng

De Veiligheid Manager en het VMT stimuleren alle leden om veiligheidskwesties in te brengen. Het gaat daarbij om veiligheidszaken die direct aan het vliegen gerelateerd zijn. Inbreng wordt fysiek op voor iedereen eenvoudig toegankelijke wijze mogelijk gemaakt (brievenbus, e-mail adres, website). Alle ingebrachte onderwerpen worden beantwoord. Behandeling zal altijd vertrouwelijk plaatsvinden. Het is mogelijk om voorvallen anoniem te rapporteren.

Mogelijk zal door de VM of een lid van het VMT een nadere toelichting gevraagd worden aan de inbrenger. Na onderzoek wordt bepaald of vervolg maatregelen nodig zijn of niet en wordt degene die het onderwerp heeft ingebracht geïnformeerd over de voortgang.

In geval van een voorval zal de VM of een lid van het VMT direct worden geïnformeerd en betrokken worden bij het verdere onderzoek. Een rapportage van het voorval zal op het daarvoor bestemde Veiligheidsformulier plaatsvinden. Het calamiteitenplan van de vereniging voorziet in het informeren van de VM.

Terugkoppeling

Binnen onze vereniging zal de Veiligheid Manager en het VMT gedurende de ledenvergadering ten minste 1 maal per jaar verslag doen van de stand van zaken rond de ingebrachte en lopende onderwerpen. Ook zaken die bij andere clubs hebben plaatsgevonden en mogelijk van toepassing zijn voor onze club zullen hierbij betrokken worden. Bovendien vindt terugkoppeling plaats door middel van de publicatiemedia van onze vereniging (website, publicatiebord, briefing e.d.).

Voorvallen en andere onderwerpen waarvan na onderzoek blijkt dat mogelijk ook andere clubs er lering uit kunnen trekken, worden middels een geanonimiseerd veiligheidsformulier gerapporteerd aan de Veiligheid Manager van de CIV.

Promotie veiligheidscultuur

De Veiligheid Manager organiseert ten minste één maal per jaar een veiligheidsbijeenkomst. Hierbij wordt voorlichting gegeven over veiligheid gerelateerde zaken. Daarnaast zal er een belangrijk deel interactief verlopen.

Proces

De procesgang van het VMS wordt opgesteld in een separaat document, Veiligheid Management Proces.

Lijst met definities

Gevaar	Een conditie die of een object dat kan zorgen voor letsel, schade aan materiaal en voorwerpen, de verwoesting van materiaal en voorwerpen of de reductie van de bruikbaarheid van materiaal en voorwerpen.
Risico	Weging van de ernst van het gevaar en de kans dat het gevaar zich manifesteert.
Risicomanagement	Het identificeren van gevaren, het kwantificeren van risico's en het vaststellen van maatregelen die tot doel hebben het risico terug te brengen naar een zo laag mogelijk en acceptabel niveau.
Maatregelen	Mitigerende (verzachtende) maatregelen genomen om het risico van de gevolgen van een geïdentificeerd gevaar te beperken, oftewel verzachtende maatregelen.
Veiligheidsbeleid	Het voortdurend streven naar verbetering van de vliegveiligheid binnen de vereniging. De wijze waarop dit beleid is vorm gegeven is vastgelegd in een document. De inhoud is bekend bij iedereen die tot deze organisatie behoort en is ondertekend door de voorzitter.
Veiligheid Management Systeem	Een systematische, preventieve, proactieve en reactieve aanpak van het managen van de veiligheid, inclusief de daarvoor noodzakelijke organisatiestructuren, verantwoordelijkheden, procedures en beleid.